

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.147:81'243:004.77

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18028758>

**Стратегії формування мотивації та залученості здобувачів у дистанційному
навчанні іноземних мов**

Панченко Дмитро Ігорович,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри інформаційних технологій та математики Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5769-833X>

Чемоданова Марина Федорівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-8783-219X>

Закринична Наталія Іванівна,

старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-2190-758X>

Степанов Віктор Юрійович,

доцент кафедри іноземних мов та перекладу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0009-0004-3816-7321>

Прийнято: 10.12.2025 | Опубліковано: 23.12.2025

Анотація: Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі дистанційних форматів навчання в системі вищої освіти та необхідністю методичного переосмислення підходів до викладання іноземних мов в онлайн-середовищі. В умовах цифровізації освіти та зміни моделей взаємодії між викладачем і здобувачем особливої уваги потребує проблема підтримання навчальної мотивації та залученості здобувачів, що безпосередньо впливає на ефективність мовної підготовки. Недостатня методична адаптація традиційних підходів до дистанційного навчання зумовлює зниження активності здобувачів, фрагментарність участі в освітньому процесі та ускладнення формування комунікативної компетентності. **Метою** статті є теоретичне обґрунтування та визначення методичних стратегій формування мотивації й залученості здобувачів у процесі дистанційного навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. У межах дослідження акцент зроблено на систематизації педагогічних прийомів і дидактичних інструментів, здатних забезпечити активну мовленнєву діяльність здобувачів в онлайн-освітньому середовищі. **Методи** дослідження охоплюють аналіз і узагальнення науково-методичних джерел із проблематики мотивації навчання та дистанційної мовної освіти, порівняльний аналіз традиційних і цифрових методів навчання іноземних мов, а також системно-структурний підхід до моделювання методичної системи залучення здобувачів до навчальної взаємодії. У роботі також використано елементи педагогічного моделювання для визначення оптимального поєднання синхронних і асинхронних форм навчання. **Результати** дослідження свідчать, що ефективність дистанційного навчання іноземних мов значно залежать від методично виваженого використання інтерактивних форм роботи, проєктних і проблемно-орієнтованих завдань, елементів гейміфікації та цифрових освітніх платформ. Обґрунтовано доцільність диференціації навчальних завдань з урахуванням рівня мовної підготовки здобувачів і їхніх індивідуальних освітніх потреб, що сприяє підвищенню

навчальної активності та внутрішньої мотивації. У **висновках** підкреслено, що формування мотивації та залученості здобувачів у дистанційному навчанні іноземних мов є насамперед методичним завданням, розв'язання якого потребує високого рівня професійної й методичної компетентності викладача. Запропоновані методичні стратегії можуть бути використані в практиці викладання іноземних мов у закладах вищої освіти для підвищення якості мовної підготовки та оптимізації онлайн-освітнього процесу. Подальші дослідження доцільно спрямувати на емпіричну перевірку ефективності окремих методичних підходів і розроблення комплексних моделей дистанційного мовного навчання.

Ключові слова: навчальна активність, методичні підходи, онлайн-освітній простір, інтерактивні педагогічні технології, комунікативна компетентність, цифрові освітні платформи.

Strategies for Developing Student Motivation and Engagement in Distance Foreign Language Learning

Dmytro Panchenko,

PhD, Associate Professor of the Department of Information Technology and Mathematics of the Kharkiv University of Humanities “People’s Ukrainian Academy”, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-5769-833X>

Maryna Chemodanova,

PhD, Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Translation of the Kharkiv University of Humanities “People’s Ukrainian Academy”, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-8783-219X>

Natalia Zakrynychna,

Senior Teacher of the Department of Foreign Languages and Translation of the
Kharkiv University of Humanities “People’s Ukrainian Academy”,
Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-2190-758X>

Viktor Stepanov,

Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Translation of the
Kharkiv University of Humanities “People’s Ukrainian Academy”, Kharkiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0004-3816-7321>

***Abstract:** The relevance of the study is determined by the growing role of distance learning formats in the system of higher education and the need for methodological reconsideration of approaches to teaching foreign languages in an online environment. In the context of educational digitalization and changes in interaction models between teachers and students, particular attention should be paid to the issue of maintaining learners’ academic engagement and learning motivation, which directly affects the effectiveness of language acquisition. Insufficient methodological adaptation of traditional teaching approaches to distance learning leads to a decrease in student activity, fragmented participation in the educational process, and difficulties in developing communicative competence. The **purpose** of the article is to provide a theoretical justification and to identify methodological strategies for enhancing learners’ motivation and engagement in the process of distance foreign language instruction in higher education institutions. The study focuses on systematizing pedagogical techniques and didactic tools capable of ensuring active language practice within an online educational environment. The **research methods** include analysis and synthesis of scientific and methodological literature on learning motivation and distance language education, comparative analysis of traditional and digital approaches to foreign language teaching, as well as a system-structural*

*approach to modeling a methodological framework for student engagement in learning interaction. Elements of pedagogical modeling were also applied to determine the optimal combination of synchronous and asynchronous learning formats. The **research findings** indicate that the effectiveness of distance foreign language instruction largely depends on the methodologically grounded use of interactive learning activities, project-based and problem-oriented tasks, gamification elements, and digital educational platforms. The feasibility of task differentiation based on students' language proficiency levels and individual learning needs is substantiated, as it contributes to increased learning activity and intrinsic motivation. The **conclusions** emphasize that fostering learner motivation and engagement in distance foreign language education is primarily a methodological challenge, the solution of which requires a high level of professional and methodological competence on the part of the instructor. The proposed methodological strategies can be applied in the practice of foreign language teaching in higher education institutions to improve the quality of language education and optimize the online learning process. Further research should focus on the empirical validation of specific methodological approaches and the development of comprehensive models of distance language instruction.*

Keywords: *learning activity, methodological approaches, online educational environment, interactive pedagogical technologies, communicative competence, digital educational platforms.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку системи вищої освіти України характеризується активним упровадженням дистанційних та змішаних форматів навчання, що зумовлено процесами цифровізації, трансформацією освітнього простору та змінами в моделях педагогічної взаємодії. Особливої актуальності ці процеси набувають у сфері викладання іноземних мов, де ефективність навчання безпосередньо залежить від рівня навчальної активності здобувачів освіти, якості комунікації та методичної організації освітнього

процесу. В умовах онлайн-навчання традиційні педагогічні підходи часто виявляються недостатньо результативними, що зумовлює потребу в їхньому методичному переосмисленні та адаптації до цифрового освітнього середовища.

Попри активне впровадження цифрових технологій у практику викладання іноземних мов, у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) зберігається низка методичних проблем, пов'язаних зі зниженням навчальної мотивації та фрагментарною залученістю здобувачів до освітньої взаємодії. Відсутність цілісної методичної системи, спрямованої на підтримання стійкого інтересу до навчання, призводить до формалізації участі майбутніх фахівців в онлайн-заняттях, обмеження мовленнєвої практики та ускладнення формування комунікативної компетентності. Особливо відчутною є невідповідність між теоретичними положеннями методики навчання іноземних мов і практичними прийомами їх реалізації в дистанційному форматі.

Недостатня увага до методичних аспектів організації дистанційного навчання іноземних мов зумовлює фрагментарність використання інтерактивних форм роботи, нерівномірне поєднання синхронних і асинхронних видів діяльності та обмежене застосування дидактичних інструментів, орієнтованих на активну мовленнєву взаємодію. Як наслідок, викладачі часто зосереджуються на технічній частині освітнього процесу, залишаючи поза увагою питання педагогічної доцільності та методичної ефективності застосовуваних стратегій.

Отже, проблема полягає в необхідності науково обґрунтованого визначення та систематизації методичних стратегій, спрямованих на підтримання навчальної активності та забезпечення ефективної взаємодії здобувачів у процесі дистанційного навчання іноземних мов. Її розв'язання сприятиме підвищенню якості мовної підготовки здобувачів вищої освіти, удосконаленню методичної компетентності викладачів і розвитку сучасних підходів до організації онлайн-освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування мотивації та залученості здобувачів у процесі дистанційного навчання іноземних мов активно досліджується у вітчизняному й зарубіжному науковому просторі у зв'язку з цифровізацією освіти, поширенням онлайн- та змішаних форматів навчання, а також переосмисленням методичної ролі викладача у вищій школі. Аналіз наукових публікацій 2020–2025 років дає змогу виокремити декілька основних напрямів досліджень, що формують теоретичне підґрунтя цієї статті.

Перший напрям охоплює дослідження методичних і технологічних засад дистанційного та змішаного навчання іноземних мов. Зокрема, Г. Штангрет, І. Мосій, О. Чаплик [1], а також О. Бойко, О. Норель та І. Голубєва [2] обґрунтовують дидактичний потенціал *blended learning*, розкривають можливості поєднання традиційних і цифрових освітніх практик та визначають роль викладача як організатора й фасилітатора освітньої взаємодії. Подібні підходи демонструють і П. Красноп'яров, В. Воронюк та І. Вишатицька, які здійснюють аналіз ефективності сучасних методик викладання іноземних мов у ЗВО [3].

Другий блок наукових праць присвячений мотиваційним аспектам і навчальній активності здобувачів. Так, Ю. Колос і Ю. Федоренко аналізують мотивацію навчально-пізнавальної діяльності здобувачів у процесі дистанційного навчання іноземних мов, наголошуючи на важливості інтерактивності та регулярного зворотного зв'язку [4]. Шляхи формування мотивації здобувачів технічних спеціальностей в умовах онлайн-навчання розглядають С. Бойко, О. Волкова та С. Мойсеєнко, акцентуючи на професійній спрямованості змісту навчання [5]. Стратегії підвищення залученості здобувачів пропонують Ю. Бондарчук [6] та А. Щеглова й О. Гаркуша [7], обґрунтовуючи доцільність використання інтерактивних і проблемно-орієнтованих завдань.

Третій напрям досліджень охоплює використання цифрових платформ та інтерактивних методик у викладанні іноземних мов. Зокрема, А. Загородня [8]

розглядає цифрові платформи як інструмент формування пізнавальної спрямованості здобувачів [8]. Особливості застосування інтерактивних методик у роботі зі здобувачами вищої освіти аналізують О. Нич і Ю. Кузьменко [9]. Важливий внесок у дослідження цієї проблематики роблять також Л. Першина та Ю. Козярук, які висвітлюють потенціал освітніх інтернет-технологій для розвитку мовленнєвої діяльності здобувачів [10].

Четвертий напрям стосується праць, присвячених комунікативним і психолінгвістичним аспектам навчання іноземних мов. Так, О. Бойко досліджує можливості методології CLIL у навчанні віртуальної англійської письмової комунікації [11], а також психолінгвістичні аспекти віртуальної комунікації на уроках англійської мови [12]. Ці напрацювання є важливими для розуміння мовленнєвої взаємодії в цифровому середовищі, однак орієнтовані переважно на середню освіту або окремі мовні навички.

П'ятий напрям представлений дослідженнями зарубіжного досвіду та міждисциплінарними оглядами. Зокрема, Є. Громов, А. Коломієць, Ю. Гордієнко та О. Жовнич узагальнюють досвід польських освітян щодо мотивації здобувачів до вивчення іноземних мов у дистанційному форматі, що підтверджує ефективність інтерактивних форм і проєктної діяльності [13]. Роль вищої освіти в ширшому соціально-економічному контексті, що опосередковано підкреслює значення мотиваційних механізмів в освітньому процесі, висвітлюють І. Бичук та співавтори (I. Bychuk et al.) [14]. Інноваційні методи навчання в професійній освіті вивчає Л. Чижикова (L. Chyzykova), демонструючи універсальність методичних підходів до підвищення залученості здобувачів освіти в цифровому середовищі [15].

Отже, аналіз джерел свідчить, що сучасні дослідження охоплюють широкий спектр питань – від цифрових платформ та інтерактивних методик до мотиваційних чинників і зарубіжного досвіду.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростання уваги науковців і практиків до проблем дистанційного навчання у вищій освіті, методичні аспекти формування навчальної активності здобувачів у процесі онлайн-викладання іноземних мов залишаються недостатньо систематизованими. Більшість досліджень зосереджується на загальних питаннях цифровізації освіти, використанні інформаційно-комунікаційних технологій або технічних можливостях онлайн-платформ, тоді як методична частина організації навчальної взаємодії здобувачів у дистанційному форматі часто розглядається фрагментарно.

Обмежено вивченими залишаються питання цілісного поєднання педагогічних стратегій, дидактичних інструментів і форм навчальної діяльності, спрямованих на підтримання стійкого інтересу здобувачів до вивчення іноземних мов в онлайн-освітньому середовищі. Зокрема, потребують додаткової уваги механізми інтеграції інтерактивних, проєктних і проблемно-орієнтованих методів у структуру дистанційних занять з урахуванням рівня мовної підготовки та індивідуальних освітніх потреб здобувачів вищої освіти.

Крім того, у науковій літературі відсутні узагальнені методичні моделі, які б системно поєднували синхронні й асинхронні форми навчання, забезпечували активну мовленнєву практику та сприяли розвитку комунікативної компетентності здобувачів у дистанційному форматі. Недостатньо розробленими залишаються рекомендації щодо методично доцільного використання цифрових освітніх платформ та інтерактивних педагогічних технологій з позицій не лише технічної ефективності, а й педагогічної результативності.

Отже, актуальною є потреба в науково обґрунтованому аналізі та систематизації методичних стратегій організації дистанційного навчання іноземних мов, спрямованих на підвищення навчальної активності здобувачів і забезпечення їх ефективної участі в освітньому процесі. Запропонований у статті

підхід орієнтований на заповнення виявлених прогалин та розширення методичного інструментарію викладачів ЗВО.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування та визначення методичних стратегій організації дистанційного навчання іноземних мов у ЗВО, спрямованих на підвищення навчальної активності здобувачів і забезпечення ефективної взаємодії в онлайн-освітньому середовищі.

Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких завдань:

1) проаналізувати сучасні науково-методичні підходи та методичні чинники організації дистанційного навчання іноземних мов у ЗВО, що впливають на навчальну активність і мовленнєву діяльність здобувачів;

2) систематизувати ефективні педагогічні прийоми, дидактичні інструменти та форми організації навчання (зокрема поєднання синхронних і асинхронних форматів), спрямовані на активізацію навчальної взаємодії в онлайн-освітньому середовищі;

3) сформулювати практичні рекомендації щодо впровадження методичних стратегій дистанційного навчання іноземних мов у практику ЗВО.

Реалізація зазначених завдань дозволить сформулювати науково обґрунтовані методичні орієнтири організації онлайн-навчання іноземних мов, сприятиме підвищенню якості мовної підготовки здобувачів і розвитку професійної методичної компетентності викладачів у сучасному цифровому освітньому просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова трансформація освітнього простору суттєво вплинула на організацію освітнього процесу у ЗВО, зокрема у сфері викладання іноземних мов. Перехід до дистанційних форматів навчання актуалізував потребу переосмислення традиційних методичних підходів, орієнтованих переважно на репродуктивне засвоєння знань, на користь інтерактивних, комунікативно спрямованих і студентоцентризованих моделей

навчання. У цьому контексті дистанційне навчання іноземних мов розглядається не як тимчасова альтернатива аудиторним заняттям, а як самостійний формат освітньої взаємодії, що потребує цілісного методичного забезпечення.

Застосування традиційних аудиторних методик без урахування специфіки онлайн-середовища призводить до зниження навчальної активності здобувачів, обмеження мовленнєвої практики та фрагментарності комунікативної взаємодії. Як зазначають Л. Першина та Ю. Козярук, механічне перенесення звичних форм роботи в дистанційний формат не забезпечує належного рівня залученості здобувачів і негативно впливає на ефективність формування мовленнєвих умінь [10, с. 105]. З огляду на це, сучасні науково-методичні підходи зосереджуються на інтеграції цифрових освітніх технологій, які дозволяють вибудувати багатоканальну взаємодію між викладачем і здобувачами.

Використання систем управління навчанням (Moodle, Canvas, Blackboard), інтерактивних платформ та мультимедійних ресурсів створює умови для персоналізації освітнього процесу, оперативного зворотного зв'язку та систематичної мовленнєвої практики. Застосування таких інструментів сприяє підтриманню навчальної мотивації здобувачів та активізації їх участі в освітньому процесі за умови методично виваженого використання цифрових можливостей. Водночас дослідники наголошують, що ефективність дистанційного навчання визначається не стільки наявністю цифрових ресурсів, скільки продуманою методикою їх упровадження, адаптованою до завдань мовної освіти [4; 6].

Навчальна активність здобувачів у дистанційному навчанні іноземних мов перебуває в тісному взаємозв'язку з рівнем їхньої мотивації, залученості до навчальної взаємодії та можливостями для регулярного використання мови в комунікативних ситуаціях. Науковці справедливо наголошують, що домінування пасивних форм роботи, орієнтованих на сприйняття інформації, суттєво знижує ефективність формування комунікативної компетентності [4, с. 23]. У зв'язку з

цим актуалізується потреба впровадження методичних рішень, які стимулюють активну мовленнєву діяльність здобувачів.

Одним із таких рішень є використання інтерактивних форм навчальної роботи, зокрема проблемно-орієнтованих завдань, групових обговорень, онлайн-дискусій та проєктної діяльності. Залучення здобувачів до спільного розв'язання навчальних і професійно спрямованих завдань сприяє використанню іноземної мови як інструменту реальної комунікації, що позитивно впливає на рівень їхньої мотивації та мовленнєвої активності [13, с. 379].

Вагомим чинником підтримання залученості здобувачів у дистанційному форматі є гейміфікація освітнього процесу. Використання ігрових елементів, систем рейтингів, змагальності та візуалізації навчальних результатів створює додаткові стимули для регулярної участі в освітній діяльності. За результатами досліджень, гейміфіковані цифрові платформи сприяють зростанню внутрішньої мотивації здобувачів, підвищенню інтересу до навчання та стабільності виконання завдань [7, с. 22; 10, с. 105].

Окрему увагу в методичній організації дистанційного навчання іноземних мов варто приділяти диференціації навчальних завдань. Урахування рівня мовної підготовки здобувачів, їхніх індивідуальних освітніх потреб і професійної спрямованості сприяє формуванню відчуття навчальної успішності, зменшенню тривожності та розвитку автономної мовленнєвої діяльності [6, с. 6]. Такий підхід дозволяє адаптувати навчальний процес до різних освітніх траєкторій здобувачів і забезпечити їх активну участь у дистанційному навчанні.

З метою узагальнення методичних чинників, що впливають на навчальну активність і мовленнєву діяльність здобувачів у процесі дистанційного навчання іноземних мов, доцільно представити їх у структурованому вигляді (табл. 1). Це дає змогу простежити взаємозв'язок між педагогічними умовами, використаними методичними прийомами та очікуваними освітніми результатами.

Таблиця 1

Методичні чинники активізації навчальної діяльності здобувачів у дистанційному навчанні іноземних мов

Методичний чинник	Характеристика	Освітній ефект
Інтерактивні форми роботи	Онлайн-дискусії, групові завдання, спільна робота в цифрових середовищах	Підвищення залученості та комунікативної активності
Проектна діяльність	Виконання індивідуальних і групових проєктів іноземною мовою	Формування практичних мовленнєвих навичок
Гейміфікація навчання	Використання ігрових елементів, рейтингів, балів	Зростання внутрішньої мотивації
Диференціація завдань	Адаптація рівня складності до підготовки здобувачів	Зменшення навчальної тривожності
Регулярний зворотний зв'язок	Коментарі, оцінювання, рефлексія результатів	Підтримання стабільної навчальної активності

Джерело: власна розробка авторів

Отже, навчальна активність здобувачів у дистанційному форматі визначається не окремими методичними прийомами, а їх цілісним поєднанням, що охоплює інтерактивність освітнього процесу, диференційований підхід до організації завдань і системний зворотний зв'язок. Саме така методична комбінація створює умови для підтримання стійкої мотивації та забезпечення ефективної мовленнєвої діяльності здобувачів в онлайн-освітньому середовищі.

У цьому контексті особливого значення набуває систематизація педагогічних прийомів, спрямованих на формування залученості здобувачів у дистанційному навчанні іноземних мов. До найбільш результативних належать інтерактивні завдання, проєктна та проблемно-орієнтована діяльність, використання цифрових освітніх платформ, мультимедійного контенту й інструментів онлайн-комунікації. Їх застосування дозволяє трансформувати

освітній процес із переважно інформаційного в діяльнісний, орієнтований на активну участь здобувачів.

Цифрові освітні платформи забезпечують багатоформатну мовленнєву взаємодію шляхом поєднання текстових, аудіо- та відеоканалів комунікації. Такий формат сприяє одночасному розвитку навичок говоріння, аудіювання, читання й письма, а також створює умови для регулярної мовної практики в межах навчального курсу [10, с. 105]. Водночас результативність використання цифрових платформ безпосередньо залежить від методично продуманого проєктування навчальних завдань і активної ролі викладача як фасилітатора та координатора освітньої взаємодії.

Проєктні та проблемно-орієнтовані завдання посідають важливе місце в методичній системі дистанційного навчання іноземних мов, оскільки дозволяють інтегрувати мовну підготовку з професійними інтересами здобувачів. Виконання таких завдань стимулює самостійну роботу, розвиває навички критичного мислення й підвищує відповідальність здобувачів за результати власної навчальної діяльності. Дослідники підтверджують, що проєктна робота сприяє активному використанню іноземної мови в автентичних комунікативних ситуаціях і підвищує рівень залученості здобувачів у дистанційному навчанні [13, с. 382].

З метою узагальнення педагогічних прийомів і дидактичних інструментів, що використовуються для активізації навчальної взаємодії в дистанційному навчанні іноземних мов, доцільно здійснити їх систематизацію за функціональним призначенням. Такий підхід дозволяє чітко окреслити методичні можливості кожного інструменту та визначити їхню роль у формуванні мотивації, залученості й мовленнєвої активності здобувачів (табл. 2).

Таблиця 2

Педагогічні прийоми та дидактичні інструменти активізації навчальної взаємодії

Педагогічний прийом	Дидактичний інструмент	Методичне призначення
Комунікативні завдання	Онлайн-чати, відеоконференції	Розвиток навичок говоріння
Проблемно-орієнтоване навчання	Кейс-завдання, ситуаційні вправи	Формування критичного мислення
Проектна робота	Цифрові презентації, спільні документи	Інтеграція мовних і професійних компетентностей
Мультимедійна підтримка	Відео, подкасти, інтерактивні матеріали	Підвищення мотивації та інтересу
Самостійна робота	Платформи LMS, онлайн-тести	Розвиток автономності навчання

Джерело: власна розробка авторів

Систематизація педагогічних прийомів і дидактичних інструментів дає змогу зробити висновок, згідно з яким результативне дистанційне навчання іноземних мов ґрунтується на інтеграції комунікативних, проблемно-орієнтованих і цифрових підходів, адаптованих до освітніх потреб та можливостей здобувачів. Такий підхід забезпечує не лише передачу мовних знань, а й створює умови для активної мовленнєвої діяльності, самостійності й внутрішньої мотивації здобувачів вищої освіти.

Важливим методичним аспектом організації дистанційного навчання іноземних мов є поєднання синхронних і асинхронних форм освітньої взаємодії. Науковці стверджують, що синхронні заняття (онлайн-лекції, семінари, дискусії) забезпечують безпосередню мовленнєву взаємодію між учасниками освітнього процесу, оперативний зворотний зв'язок і підтримання комунікативної динаміки. Натомість асинхронні формати (самостійна робота на платформах, виконання проєктних завдань, перегляд відеоматеріалів) сприяють розвитку

автономності здобувачів, формуванню навичок саморегуляції та індивідуалізації темпу навчання [7, с. 25].

Методично виважене поєднання синхронних і асинхронних компонентів дозволяє оптимізувати когнітивне навантаження, врахувати різні стилі навчання та забезпечити систематичну мовленнєву практику впродовж усього навчального курсу. Як зазначають дослідники, саме така організація дистанційного навчання створює умови для підвищення ефективності мовної підготовки та стабільної залученості здобувачів до освітнього процесу [2, с. 4].

На основі проведеного аналізу методичних підходів і результатів наукових досліджень доцільно окреслити практичні орієнтири для викладачів іноземних мов у ЗВО. Насамперед проектування дистанційних курсів має бути орієнтоване на активну мовленнєву діяльність здобувачів, а цифрові платформи доцільно розглядати не лише як засіб трансляції навчального контенту, а і як середовище для комунікації, співпраці та спільного розв'язання навчальних завдань. Використання інтерактивних вправ, проєктної роботи та проблемно-орієнтованих завдань сприяє підвищенню мотивації, відповідальності здобувачів і якості мовленнєвої підготовки.

З метою практичної реалізації визначених методичних стратегій доцільно узагальнити рекомендації для викладачів іноземних мов у ЗВО з урахуванням специфіки дистанційного формату навчання. Таке узагальнення дозволяє структурувати методичні дії викладача та сприяє підвищенню ефективності організації онлайн-освітнього процесу (табл. 3).

Таблиця 3

Практичні рекомендації щодо підвищення мотивації та навчальної активності здобувачів

Напрямок реалізації	Методична рекомендація	Очікуваний результат
Організація занять	Поєднання синхронних і асинхронних форматів	Підвищення гнучкості навчання

Зміст завдань	Орієнтація на реальні комунікативні ситуації	Зростання практичної цінності навчання
Методичний підхід	Використання інтерактивних і проєктних методів	Активізація мовленнєвої діяльності
Оцінювання	Формувальне оцінювання та рефлексія	Підвищення мотивації до навчання
Роль викладача	Фасилітатор і координатор освітнього процесу	Зростання залученості здобувачів

Джерело: власна розробка авторів

Важливим є системне поєднання синхронних і асинхронних форм навчання, що дозволяє забезпечити баланс між керованою взаємодією та самостійною роботою здобувачів. Окрім цього, викладачам доцільно застосовувати диференційований підхід до організації завдань, враховуючи індивідуальні освітні потреби та рівень мовної підготовки здобувачів, що сприятиме підвищенню внутрішньої мотивації й залученості до освітнього процесу [6, с. 9].

Реалізація запропонованих практичних рекомендацій створює умови для підвищення мотивації, активізації навчальної діяльності та покращення якості мовної підготовки здобувачів у процесі дистанційного навчання іноземних мов.

Висновки. Здійснене дослідження показало, що ефективність дистанційного навчання іноземних мов у ЗВО визначається методично обґрунтованою організацією освітнього процесу, спрямованою на підтримку мотивації та залученості здобувачів. Результати засвідчили доцільність впровадження інтерактивних, комунікативно орієнтованих і студентоцентризованих моделей навчання, які забезпечують активну участь та підвищення мотивації, на відміну від традиційних репродуктивних підходів.

Аналіз сучасних науково-методичних концепцій дозволив визначити основні чинники, що впливають на рівень навчальної активності та мовленнєвої діяльності здобувачів у дистанційному форматі. До них належать

інтерактивність освітнього середовища, використання цифрових платформ, елементи гейміфікації, диференціація завдань та системний зворотний зв'язок. Комплексне застосування цих методичних засобів створює умови для регулярної мовленнєвої практики, розвитку автономності здобувачів та підвищення їхньої внутрішньої мотивації до вивчення іноземних мов.

У процесі дослідження було систематизовано педагогічні прийоми та дидактичні інструменти, спрямовані на активізацію навчальної взаємодії в онлайн-освітньому середовищі. Обґрунтовано, що інтеграція проєктної та проблемно-орієнтованої діяльності, мультимедійної підтримки й комунікативних завдань сприяє формуванню практичних мовленнєвих умінь і підвищує якість іншомовної підготовки здобувачів.

Окрему увагу приділено поєднанню синхронних і асинхронних форм навчання як важливому методичному чиннику організації дистанційного навчання іноземних мов. З'ясовано, що така модель дозволяє оптимізувати навчальне навантаження, врахувати індивідуальні освітні потреби здобувачів і забезпечити баланс між керованою навчальною взаємодією та самостійною роботою.

На основі отриманих результатів сформульовано практичні рекомендації для викладачів іноземних мов у ЗВО, спрямовані на підвищення мотивації, залученості та навчальної активності здобувачів у дистанційному форматі. Реалізація запропонованих методичних стратегій сприятиме підвищенню ефективності онлайн-освітнього процесу та розвитку професійної методичної компетентності викладачів.

Водночас подальші дослідження доцільно спрямувати на емпіричну перевірку ефективності окремих методичних підходів у різних освітніх контекстах, а також на розроблення комплексних моделей дистанційного навчання іноземних мов з урахуванням спеціальності, рівня підготовки та індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів.

Отже, результати дослідження підтверджують, що методично продумана організація дистанційного навчання іноземних мов є провідною умовою формування стійкої мотивації, активної мовленнєвої діяльності та високої якості мовної підготовки здобувачів у сучасному цифровому освітньому просторі.

Список використаних джерел

1. Штангрет Г. З., Мосій І. М., Чаплик О. А. Сучасні можливості змішаного навчання (blended learning) у викладанні іноземних мов: роль цифрових ресурсів у поєднанні з традиційними методами. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14740282>

2. Бойко О. Ю., Норель О. С., Голубєва І. В. Інтегративна методологія змішаного навчання у процесі викладання іноземних мов: поєднання класичних освітніх практик та цифрових технологій. *Академічні візії*. 2025. № 45. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16574414>

3. Красноп'яров П. В., Воронюк В. І., Вишатицька І. Р. Аналіз ефективності сучасних методик викладання іноземних мов в українських закладах вищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14586866>

4. Колос Ю. З., Федоренко Ю. П. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів під час дистанційного навчання іноземних мов. *Гуманітарний вісник Національного університету імені Юрія Кондратюка*. 2020. Вип. 1–2 (7). С. 21–28. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/8914/1/Збірник_7-Колос_Фед.pdf (дата звернення: 13.10.2025).

5. Бойко С. О., Волкова О. А., Мойсеєнко С. М. Шляхи формування мотивації здобувачів технічних спеціальностей до вивчення англійської мови професійного спрямування в умовах онлайн-навчання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5*.

Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 83. С. 15–19. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.83.03>

6. Бондарчук Ю. А. Інноваційні стратегії іншомовної підготовки здобувачів: аналіз мотиваційних чинників та ефективних підходів. *Академічні студії*. 2024. № 2. С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.1>

7. Щеглова А. О., Гаркуша О. О. Стратегії покращення залученості здобувачів під час онлайн занять з іноземної мови. *Інженерні та освітні технології*. 2022. Т. 10. № 1. С. 18–29. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/12e442a7-6382-4a92-a122-ab27c41587d0/content> (дата звернення: 13.10.2025).

8. Загородня А. А. Цифрові платформи як інструмент формування пізнавальної спрямованості здобувачів до вивчення іноземної мови. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2025. № 10. С. 19–23. DOI: <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2025-10-3>

9. Нич О. Б., Кузьменко Ю. О. Особливості використання інтерактивних методик у викладанні англійської мови для здобувачів вищої освіти. *Академічні візії*. 2025. № 44. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15518565>

10. Першина Л. В., Козярук Ю. Ю. Використання освітніх інтернет-технологій під час викладання іноземної мови. *Наукові записки*. 2024. № 211. С. 105–110. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-211-15>

11. Бойко О. Ю. Місце методології CLIL у навчанні віртуальної англійської письмової комунікації учнів середньої школи. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. 2023. Вип. 4. С. 133–146. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/5058/5300> (дата звернення: 13.10.2025).

12. Бойко О.Ю. Педагогічне застосування психолінгвістичного аспекту віртуальної комунікації на уроках англійської мови. *Вісник студентського наукового товариства Горлівського інституту іноземних мов*. 2023. Вип. 11.

С. 48–49.

URL:

<https://edu.forlan.org.ua/doc/nauk/Вісник%20студентського%20наукового%20товариства%20Горлівського%20інституту%20іноземних%20мов%20–%20Випуск%2011%20–%20Дніпро%202023.pdf> (дата звернення: 13.10.2025).

13. Громов Є., Коломієць А., Гордієнко Ю., Жовнич О. Досвід польських освітян щодо мотивації здобувачів до вивчення іноземних мов засобами дистанційного навчання в умовах пандемічних обмежень. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2021. № 60. С. 375–387. DOI: 10.31652/2412-1142-2021-60-375-387

14. Bychuk I., Karpenko O., Sonechko O., Lazareva A., Rizak G. The Role of Higher Education in Promoting Socio-Economic Mobility: A Bibliographic Review. *Futurity Education*. 2025. Vol. 5. № 1. P. 110–130. DOI: <https://doi.org/10.57125/FED.2025.03.25.07>

15. Chyzykova L. Innovative teaching methods of hardware manicure in the system of vocational education. *International Journal of Educational Technology and Learning*. 2025. Vol. 19. № 1. P. 55–63. DOI: <https://doi.org/10.55217/101.v18i3.980>